

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้รัฐให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุคลากรของชาติทุก ๆ ด้าน ด้วยการวางรากฐานการศึกษาที่มั่นคงให้กับบุคคลในชาติขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การศึกษาแก่เยาวชนของชาติ เพื่อเตรียมเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งพาตนเองได้ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณธรรม สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุขบนพื้นฐานสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นไทยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้สนองตอบความมุ่งหวังทางการศึกษาของคนไทยได้อย่างชัดเจน ในมาตรา 43 ซึ่งบัญญัติถึงสิทธิและเสรีภาพด้านการศึกษาของชาวไทยไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 10 ได้กำหนดไว้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553, น. 5, 1) และในมาตราเดียวกันนี้ยังได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสเป็นพิเศษ และจะต้องจัดให้กับผู้มีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบอันเหมาะสมกับความสามารถของบุคคลซึ่งรวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ

การเรียนรวมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Inclusive education for children with special needs) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ ดังนี้ 1.บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3.บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4.บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ 5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ 6.บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูด และภาษา 7.บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ 8.บุคคลออทิสติก 9.บุคคลพิการซ้อน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) โดยจัดให้เด็กเหล่านี้เข้ามาเรียนในชั้นเรียนปกติ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา

ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับความสามารถของเด็ก อีกทั้งยังช่วยให้เด็กปกติมีการยอมรับ และปรับตัว เพื่อสามารถเรียนร่วมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ การเรียนรวม หรือการจัดการศึกษาโดยรวม (Inclusive Education) เป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กปกติ หรือเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษเด็กทุกคนที่ผู้ปกครองพามาเข้าเรียน ทางโรงเรียนจะต้องรับเด็กและจะต้องจัดการศึกษาให้เขาอย่างเหมาะสมการเรียนรวมยังหมายถึงการศึกษาที่ไม่แบ่งแยกระดับชั้น เช่น อนุบาลประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ตลอดจนการดำรงชีพของคนในสังคมหลังจบการศึกษาจะต้องดำเนินไปในลักษณะร่วมกันที่ทุกคนต่างเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและ เขาเหล่านั้นต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ต้องใช้ชีวิตร่วมกันกับเด็กปกติ โดยไม่มีการแบ่งแยกซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดความหมายของการเรียนรวมว่า หมายถึง วิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนปกติในวิชาต่างๆ นั้นสามารถใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถนำมาประยุกต์และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความสามารถการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน ไม่ว่าผู้เรียนเหล่านั้นจะมีความสามารถในการเรียนรู้อยู่ในระดับเก่ง ระดับปานกลาง หรือเรียนอ่อน ซึ่งสื่อการสอนนั้น มีทั้งสื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุอุปกรณ์ และสื่อวิธีการ ดังที่ (ทิสนา แคมมณี, 2545, น.7) กล่าวถึงว่า สื่อเป็นวิธีการที่หลากหลายหลายลักษณะ เช่นการติว (tutoring) เป็นรูปแบบการสอนซ่อมเสริมหรือเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในจุดที่เป็นปัญหา หรือเป็นความต้องการของผู้เรียน การสอนแบบกำกับชี้แนะ (coaching) เป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ โดยผู้ทำหน้าที่สอน สาธิต และกำกับของผู้เรียน ส่วนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่นการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ต่างๆ ที่น่าสนใจสนุกสนานเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ แต่ในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมต้องคำนึงถึงวิธีการสอน ครูผู้สอนต้องมีการสอนเข้าไปเข้ามา และต้องใช้เวลาสอนมากกว่าปกติ สอนโดยไม่ให้เด็กมีความตึงเครียด และควรจัดกิจกรรมให้เป็นกิจกรรมประจำวันเหมือนกันทุกวันเพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความสับสน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจ เนื่องจากเป็นสื่อที่เป็นนำเสนอสื่อผสมด้วยคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ข้อความภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟฟิก แผนภูมิ วิดีทัศน์และเสียงเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาบทเรียนหรือองค์ความรู้ในลักษณะใกล้เคียงกับสอนจริงในห้องเรียน จะเห็นได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจึงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดีกว่าสื่อชนิดอื่น คือมี

ความน่าสนใจ เร้าความสนใจให้แก่ผู้เรียน การเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะช่วยเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ และทำให้กระบวนการเรียนรู้สมบูรณ์สูงขึ้นส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชาคอมพิวเตอร์นั้นนักเรียนจะใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เมื่อมาเรียนในสัปดาห์ต่อไปทำให้นักเรียนจำเนื้อหาเก่าของสัปดาห์ที่ผ่านมาไม่ได้ ทำให้นักเรียนไม่สามารถศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในจัดเรียนการสอนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมนั้นต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องในการสอน จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนไม่สามารถจดจำเครื่องมือ และวิธีการใช้เครื่องมือในโปรแกรม Paint ได้ ผู้วิจัยได้แนวคิดที่ว่า การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถศึกษาหาความรู้ในบทเรียนได้อย่างไม่จำกัดเวลา อีกทั้งยังช่วยแบ่งเบาภาระการสอนของครูผู้สอน ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาคอมพิวเตอร์ จึงสนใจที่จะทำวิจัยเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง โปรแกรม Paint

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาความสามารถนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง โปรแกรม Paint
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง โปรแกรม Paint สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีความสามารถเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยมีคะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม
2. พฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง โปรแกรม Paint อยู่ในระดับมาก
3. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง โปรแกรม Paint สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E1/E2 = 80/80$

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางกลาง จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ตัวแปรตาม

1. ความสามารถเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
2. พฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
3. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
4. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรู้บรรลุเป้าหมายตาม Individualized

Education Program (IEP) fog

3. เนื้อหา

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนา Individualized Education Program (IEP) สำหรับการเรียนคอมพิวเตอร์เพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม มีเนื้อหาจำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 รู้ใหม่ฉันอยู่ไหน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครื่องมือน่ารู้ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรขาคณิตพาเพลินและบันทึกฉันให้ดี

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ ได้แก่ ด้านความบกพร่องทางสติปัญญา (ดาวน์ซินโดม) บุคคลออทิสติก และบกพร่องทางร่างกายที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับความสามารถและปรับตัว เพื่อสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง บทเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เรื่อง โปรแกรม Paint มีจำนวน 3 บทเรียน คือ บทเรียนที่ 1 เครื่องมือน่ารู้ บทเรียนที่ 2 เรขาคณิตพาเพลิน บทเรียนที่ 3 เรขาคณิต พาเพลินและบันทึกฉันให้ดี

โปรแกรม Paint หมายถึง โปรแกรมพื้นฐานที่มีมากับโปรแกรมระบบปฏิบัติการ Windows เป็นโปรแกรมวาดภาพ สามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนนักเรียนระดับประถมศึกษาได้เป็นอย่างดีเพราะมีสีสันสวยงาม ทั้งสามารถสร้างทักษะการใช้ Mouse และ Keyboard ที่ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

Individualized Education Program: IEP หมายถึง แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแผน ซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคล พิการแต่ละบุคคล ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้เขียน Individualized Education Program (IEP) เรื่อง โปรแกรม Paint เพื่อใช้สำหรับกลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คนที่ผู้วิจัยเลือกไว้

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม สามารถใช้โปรแกรม Paint ได้ดีขึ้นหลังจากการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
2. ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง โปรแกรม Paint สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ที่มีประสิทธิภาพ
3. ได้ทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมและนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆได้